

دیاردیا نه فسانه کرنی (3): ... سهبری سلیمانی

به شئی سیبئی

(میری مرادان دکوژن ئه فجال سهر دگرین))

گافا کو نفیسکارهک کورد ب کوردی بنقیسه، و سترانبیژهک کورد ب کودی بستریه و ههروه سا ریبه رهک کورد ب کوردی په یاما خوه براگه هینه هینگئی نابه کو بکن منتههک ل سهر کوردان چونکی ئه و ئه رکهک سهرهکه یه ژ ئه رکین هه فبوونی و ته فاکرنا ناسنامه یا نه ته وه یانه و نه زیده .

ئه و کهس وهک نمونه ب ههلسوکه تین خوه، ب ههول و ههولدانی خوه بین کو ب سایا ئه زمونان هه ردهم کیم دمینن، ب پروقیامی دبیزن کو ئه و دکارن سنورین سهودایی مروقان دهرباز بکن. ئانگو، ب شیوهیهکی ژ شیوهیان رادگه هینن کو ئه و دشین بگههن لووتکه یا بینداری و بلیمه تیئ بهلی هه بیهات چونکی ته نی نیزیبوونی (و نه دهربازوون) ژ وان سنوران پیویستی ب هندهک ته یوریین نوی و به ردهوام هه یه نهک ب په یامین ئاگرینی. دبه کو پیگری ب ئه رک و مافان مروقان ساز بکه بهلی نکاره بگه هینه رادهیی ئیدیال یان بهرداری.

ل روژه هه لاتا نافه راستی، وارگه هئ ئه فسانه یان، ب تاییهت ل وه لاتین کو هیژ سهره ده ری ل گهل ئاینی دکن وهک ژیده، راستی نه مایه چونکی فهلسه فه و ئاین پیکهاتی نه ژ لیگه ریانی ل په ی راستی قیجا نه فهلسه فه سازه ل وئ هه ریمی و نه ژئ ئاین ژبه رکو هه ردوو بوونه ئالاف ژ بو چه وساندنا مروقیایی ب تاییهت ئاین. ب گوتهنک دن، راستی د وئ جیهانی ده نه مایه و ئه و ژئ وهک گه لهک پیکهاته یین دن هاتیته ته روژکر.

مافی هه ر کهس هه یه کو پرسیار بکه: چما هه می فهلسه فه و ئاینان ل روژه هه لاتا نافه راستی نکارین سووده یی ژ دیروکا ئاگریکی (یونانستانی) وه برگرن؟ یان چما نکارین تشته کی ب سهر فه زیده بکن؟

فهلسه فه و ئاینی ل یونانستانی هندهک چه زکرن د ناقبه را مروقی و خوه داوهندی ده په ییدا کر بهلی فهلسه فه و ئاینی هیلان کو ئه و چه زکرن هه مان مروقی جوان، ساز و به ده و بکه، له ورا مروقی ل یونانستانا دیرین هه ر تشتی خوه جوان و پاقرژ دکر وهک باژار، بازار، مال و په یوه ندیی، و زانست و فهلسه فه و ویژه بو خوه کره بنگه ه ژبو ئاشنا بوونی و ئافاکرنا که سایه تیئ، ئانگو گوهورین په ژراندن و گوهورینی ژئ وهرار و نویژه نی ئافراندن. بهلی قیان و چه زکرنا مروقیین ده فه را روژه هه لاتئ بو خوه داوهندی وان ئه و کیم و نه ساخ و نه زان کرن و هه می ژئ ب سه ده می لاوازی یان دابرینا په یوه ندیی د ناقبه را مروقان و خوه داوهندی ده و وئ ژئ ب رولی خوه جوړه خه له تنیگه هشتن په ییدا کر هه تا کو ل داویی برهک ئه نجامین نه ریینی خوه داسه پاندن وهک: هه مان مروقی خوه وهک بیانی ل سهر زه مینی نیاسی چونکی هه ر تشتی خوه ب ئاسمانان فه گریدا، ههروه سا ئه و قیان و چه زکرن ژئ ب ئیش و ئازاران فه گریدا.

پیکهینه ریئ وئ په یاما د ناقبه را خوه داوهندی و مروقان ده چ بوون؟

ئاوایین دهر برینا وئ په یامی چاوان بوون؟

ئه ز باوهر دکم، وهک کو کهتوار دسهلمینه، په یاما تهنه ئاراسته ی ههست و نهستان بوو نهکو ئاراسته ی هزر و ئاقلی. ئهفه لووتکهیا مازوشیزمی یه بهلی ب هندهک رمان و واته یین دن دهی وهرگیران و ئه و ژ ی ل گور کهلتوور، پهروه رده و بهرزه وهندیان.

ئهف فهلسه فهیه ب رگه ز نه فهلسه فهیه ک کوردی یه بهلی فهگوهازی یه، ئاکاما سه رده مین داگیرکرنی (نه تهنی داگیرکرنی خاک بهلی یا زمان، کهسایه تی، باوه ری، مورال و هزر) نه و ههروه ها دارزینا کهسایه تی کورد ب دریزیا داگیرکرنی. هاقیبوون د ناچه را وئ - کهسایه تی - و خوه دانی وئ ده پهیدا بوویه و هاقیبوونا خوهی ژ ی واته یا بوهوژینی - ئاسمیلاسیون - دده و ئه گهر ئه م بالا خوه بدن ریالیتی دئ ببینن کو پرانیا وان مروقان ل سه ر ئه ردئ خوه بوونه بیانی. چ فهلسه فه و ئاین فهرموده یا بیانیبوونی ئاراسته ناکن و ناپه ژرینن ژ ی ژبه رکو په یاما فهلسه فه و ئاینی پهیدا کرنا وه کهه فی، یه کسانی و هه فگرته بهلی خه له تنیگه هشتن و وه رگرتن بو فهلسه فه و ئاینی دگه هینه وئ تراژیدی.

ژ ئالیه ک دن، پرس ب ئاویه کئ ژ ئاویان به رفه ره ده و به ره ف هندهک پیوارین سایکۆلۆژیا کهسایه تی تاکه کهسی کورد دچه و پاشی، نیزی ک سنورین راستی، هه تا راده یه کئ دیمه ن زه لال دبن و هندهک باساری پهیدا دبه و د ئاکام ده ئه و کهسایه تی وهک خوه سه قهت و کیم دمی نه.

دووری داگیرکرنی، وهکی دن نه بوونا په یه ره و، سازی، کادر و بایه خئ ژ سه ده مین سه ره که یه بو کامباخی و دارزینی بهلی سه ده می به رده وامیی وئ روشی نه بوونا ئنسیاتیقی یه ب تابی هت د نا فا رو ئا کبیران ده.

پرسیار: کهنگی و چاوان ئنسیاتیف پهیدا دبن؟

به رسف: رهنگی سپی سپی یه ده می کو چاف لی دنیره بهلی ئه گهر چاف لی نه نیره؟ ما قه ی هینگی دبه سپی؟

ئانگو، سپی ب چاقی سپی دکه. ههروه سا تام، ئه ری بی ئه زمان تام چی یه؟

ئه ز ناخو از م ل سه ر داگیرکرنی بسه کنم وهک بوویه ر، کا هه یه یان نینه، لی بهلی ل سه ر ماهیه تا وئ، ئانگو وهک پیکهاته و کاریگه ری، و هندهک باندو رین وئ ئانالیز بکم. کاتی کو وه لاته ک (وهک دامه زرینگه ههک) دهی داگیرکرن هینگی خاک، دیرۆک، پهروه رده، زمان، هزر و دهنگ هه موو دهین داگیرکرن و نه ته وه یان ملهت دبه قوربانئ داگیرکرنی. سه رجه م ئه ندام و پیکهینه رین دامه زرینگه هی دبن قوربانین داگیرکرنی: بچووک و مه زن، می و نیر، تو، ئه و، ئه ز، ته نانهت کهسی سیی بی نه دیار ژ ی چونکی هه می هه فدوو ته مام دکن و وهک کو زانایی د پرانیا ئه زمونان ده داگیرکه ره فه قشیه یی سه ره ده ریی ل گه ل وان ته فان ب کار دهینه ژبه رکو ب چاقه کئ ل وان دمه یزینه، هه له بت و هها یه نه مازه ئه گهر ره گه ز یان ناسنامه هه فبه ره به.

نها ژ ی دخو از م هندهک مینا کین زندی و بالکیش بو خوانده فانان پیشکیش بکم ژ بو کو واته بهی به رجه سه ته کرن:

د بارئ ئاین و ئاینه تی ده، د جیهانا ئیسلامی ده، هه ر ژ ده ستپیکئ و هه تا قئ کیلیکئ بهه را بیه تر ژ مؤسلمانان پیغه مبه ر و میراتگری و ی گه هاندن راده یی ئه فسانه بوونی. راستیه ک کرن ئه فسانه، بهلی چاوان؟

هه ر نه ته وه یان قه ومه کئ - ئه گهر راست به - پیغه مبه ر یان هه نارتیق خوه هه یه و ل گوری ریبازا وی (ئه ز نابیزم ریبازا وئ چونکی هیژ پیغه مبه رین می نه هاتنه) ژیا نا خوه دبن سه ری نه خاسمه که سین باوه ردار و هه وه دار د نا فا جفاکان ده. پیغه مبه ر تهنی وهک

ئامراز یان گههینەر د ناڤهرا بهنیان و خوهداوهندی ده هات ناسکرن و ل گۆر وئ چهندی و پیوستیا وان، بۆ مه بهست، سه رهدهری ل گهل دهات کرن. د ناف کۆمه لگههین یه ونانی ده وهک نموونه، خوهداوهند ههر کهسی بلند و نموودار ما و هه بوون یان نه بوونا پیغه مبهرا ن ئاواپی پیکهاتن و داناسینا وی نه گوهوری بهلی د نافا کۆمه لگههی ئیسلامی و خرستیانی ده ل وهلاتین رۆژه لاتا نافه راستی ب تایبهت کۆمه لگههین عه ره بی، ترکی و فارسی واته یا خوهداوهندی هات گوهورین. ئاواپی دهر برینی بۆ په یامین پیغه مبهرا ن و ریکین سه رهدهری ل گهل بوویه رین وان ههتا رادهیهک مهزن هیلان کو پیکهاتهیی خوهداوهندی تووش به و ل گهل سالگاری توخویب د ناڤهرا خوهداوهندی و پیغه مبهرا ن ده نه مینن. د قی تاریی ده ئه ز دئ ههول بدم هندهک رۆناهیی بدم دوو قورزیان:

۱. نه ههردهم مهزنی و بهرفرههی واته یا سازی و دورستی دده و نه ههردهم ژی بچویکی و بهرتنگی واته یا نه سازی دده: راسته کو ئیسلام وهک ئاین و ئاینهت مهزن و بهرفرهه بوویه و بهردهوام خوه دادسه پینه بهلی د هه مان ده می ده دابرینهک ههیه د ناڤهرا خوهداوهند و ئیسلامیان ده. ئه و وهسا دزانن کو (رب المسلمین) ه، نه خوه کی (رب العالمین) ؟ه

۲. پیغه مبهرا بوو چاڤکانیا خیر و شهرا ن ژبه رکو هات مهز نکر ن، ئانگۆ هات ئه فسانه کرن. ئه و ژی وهک ههر ئیسلامیهک دن ته نی به نیه که، تاکه کهسه، به ره هه به بۆ گوهورین و خه له تی و کیماسیان چونکی ته نی مرۆڤه به لی ئیسلامیان ههول دان کو وی بگه هینن ئاستی خوهداوهندی و باشتترین میناک ل قر گریدانا نافی وی ل گهل نافی خوه دی (لا اله الا الله محمد رسول الله).

گه لهک ئۆل و ئاین هه بوون به لی چ ئاینان وه ها نه کر چونکی وهک په یام، وهک پیویست هات تیگه هشتن، و وهک ریبا ز ژی ب شیویهک چاک سه رهدهری ل گهل هات کرن ههتا کو ئه نجام و ئاکامین پیغه مبهری یان هه نارتنی چاکسازیا خوه سه لماندن. * * *

ژ ئالیهک دن د نافا جفاکی مه کوردان ده، هه مان هه ولدان هه نه کو راستیان به رهف ئه فسانه بوونی ببن.

میناک: ئه حمه دی خانی، شه ره فخان ی به دلیسی، سه لاهه ددینی بابان، پی شه وا قازی، مسته فای بارزانی و گه لهک دن، نه له هنگن، نه ئافه ری ده یین سه یرن کو ژ جیهانهک دن هاتبن، نه ئه فسانه نه ژبه رکو وان - ته نی - ئه رکی خوه ب جه هینان و ب رۆلی خوه رابوون. ئه م دکارن ببیژن کو ئه و کوردین ساز و قهنج بوون، به لی بی دن کوردین هنده کی نه ساز و نه قهنجن. ل شوینا کو ئه ف راستی یه به یین چه سپاندن مخابن گه لهک کهس و لایه ن دخوازن وان که سایه تیان - وهک راستیهک - به رهف ئه فسانه بوونی ببن و ئه ف نه د بهر ژه وه ندیا مه ده یه.

کی ژ زندیان مفا ژ ئه زموون و سه ربورین وان که سان (ئه حمه دی خانی، شه ره فخان ی به دلیسی، سه لاهه ددینی بابان، پی شه وا قازی، مسته فای بارزانی) کر؟

ژ نافا سیاسه تمه داران کی کاری ل سه ر ریبازا بارزانی به رده وام بهه؟ ئه گه ر ئه م ره وشا باشوور کوردستانی د ناڤهرا سالین ۱۹۹۲-۱۹۹۸ ئی بدن بهر چاڤین خوه دی خویا بهه کو زیان گه هاندن تیگه هی راستی د بارزانی ده. هه ره و سه دهر باره ی سه لاهه دینی، سه رجه م یان پرا نیا هی ز و ته فگی رین ئه فرۆ رادگه هینن کو مافخوازن و داکۆکیی ل سه ر میرات و

بنه مایین کوردبوونی دکن به لای د ده مین ته نگاسیان ده ب سانه هی کۆل ددن، وان مافان بو بیانان دهیلن و ب کیمی قایل دبن به لای ماده م ئه ف مه به ست و ئارمانج بوو نه خوه بوچی ژ روژا روژ ده ئه ف هشمه ندی نه هات پهیره وکرن؟

هه مان پرس سه باره ت ب جه لاده ت به درخانی، میری کرمانجی. به هرا پتر ژ که سین کو هه ول ددن بنقیسن، میری - راست - دگه هین راده یی ئه فسانه بوونی، دکن هیله ک سو و ده ربا زکرنای وئ تابو و قه ده خه یه و ل فر ئنسیاتیف دمره. ئه و ده ستپیشخه ر و ده ستپیک بوو بو ریکه ک دویر و دریز - ریکا زمانی - ژ به رکو زمان په رو سه سه ک دینامیکی، زندی و به رده وامه به لای مخابن رادوه ستین و دمرین. میر دامه زرینه ر و ئافرینه ر بوو و کاری گه له ک ژ پرسگریکی زاراف و ریزمانا کرمانجی چاره سه ر بکه به لای کا که دا وان که سین کو خوه وه ک میراتگری و ل قه له م ددن؟

هیژ پژهیا گه له ک ژ وان که سین کو هه ول ددن بنقیسن میری مرادان دکورن ئه فجا ل سه ر دگرین!

ئه ز دئ دیسان بقه گهرم مژارا ئاینی:

باوه ری و هه واداری بیه تر بو پیغه مبه ری بوو نه کو بو خوه دئ له ورا گه له ک ژ ئیسلامیان هزر و هه لویستین خوه گوهورین داوی کو پیغه مبه ر مری. ههروه سا، ل سه ر ئه ساسی به رژه وه ندیی ئه و تیکلی هاتن سازکرن وه ک بازرگانی، به زاندنا سنورین مالباتان ب ریکا زه واجی - زه واجین پیغه مبه ری ته نی وه ک میناک - بو گه له ک که سایه تیین مه زن و پایه دار د کومه لگه هی ئیسلامی ده ل وی سه رده می و وه ها سنورین ئیسلامی د ده مه ک به رته نگ ده - روژ بو پژی - به رفره ه بوون چونکی وان تیکلی و دیارده یان هیلان کو نه هه فسه نگیه ک د ره وشا دو ره یلی روژانه ده پهیدا ببه و ئه و که س (پیغه مبه ر و که سین پایه دار، ئانگو خوه دان دهسته لات) نه ته نی بوونه جهین رزامه ندیی به لای بوونه جهین باوه ری هه تا راده یی په رستن.

وان خوه نه کرن قوربان بو ریبازی یان بو مروقی لی مروف و چاره نقیسی وان کرن قوربان بو خوه و پروژه یین خوه به لای عیسی مه ری مایی خوه کر قوربان تنی ژبو کو په یاما خوه براگه هینه و توخویبان د ناقبه را مروقان و خوه داوه ندی ده نیزی بکه، ئانگو واته یا په یامه نیری ب ئاویه ک تابه ت و جودا به رجه سه ت کر. راسته کو ئه و ره فتار ره فتاره ک مازوشیزی یه به لای ما نه چیتره ژ سازدیزی؟

ئه و ره فتار (کریار و گو تنین پیغه مبه ر و سه له فیان) ژ هینگ و وه ره، ب ئه سپایی، د ناقا جفاکان ده هات پهیره وکرن و بوونه فه رمان و هه رکه س ب جه دهینه، نییرین و بیروورایی وان بوونه یاسا و زاگو و هه رکه س پیگری پی دکه. هاتن بلندکرن هه تا وی پله یی کو هه ر تشتی دن نزم بوو. بییدی که س نکاره، نه ب قه نج نه ژی ب خراپی، به حسا وان بکه یان پرسیارین ره و ده رباره ی وان ئاراسته بکه، ژ بازنی جه و زه مانی ده ریخستن ژبو کو دویری گومانی و لیپرسینی بمین و وه سان خوه داوه ند هات ژبیرکرن. هییدی هییدی ب داری زوری و خورتیی و ل گو ر به رژه وه ندیی هوژ و مالباتان هاتن ئه فسانه کرن و وه سان نفشین نوی کیچاره دمین.

ئه و سیاسه ته - ئه ز دبیژم سیاسه ت چونکی هاتیه سیاسه تکرن - ل سه ر گه له ک راز و نیازین ترسدار هات ئافاکرن و ب هوستایی ل هنده ک جه و زه مانین جودا جودا.

www.kurdistan.net.org

13-11-2005 21:34 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

ئهری: خوهدی (پشتی تهروکرنا وی) < پیغه مبه ر < خه لیفه < سه روک هوز و عه شیره ت < .
!؟ .